
مبانی فقہ

تألیف: عبد الکریم احمد محمدی

---

www.ketab.ir

محمدي، عبدالکريم، ۱۳۳۵
مباني فقه / عبدالکريم محمدي
تهران: نشر احسان، ۱۴۰۱.
ص ۳۷۷

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۸۷-۳۴۷-۶
عنوان روی جلد: مباني فقه
يادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس؛
مباني فقه از دیدگاه اهل سنت؛
اصول فقه شافعی.

رده‌بندی کنگره: ۱۴۰۱ م۳م۲/م۳۱۵۷ BP
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۳۳۳
شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۱۰-۳۷۳

تهران، خیابان انقلاب، روی روی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶.

www.nashrehsan.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

مباني فقه

مؤلف: عبدالکريم احمد محمدي

ناشر: نشر احسان

چاپخانه: مهارت

شمارگان: ۲۵۰ نسخه

نوبت چاپ: سوم - ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۸۷-۳۴۷-۶

مباني فقه

۱۰۱۶۲۷ ريبال ۱۰۰۰۰۰۰۰
سرداحسان

فهرست مطالب

۱۵	..... سخنی با خوانندگان
۱۷	..... مقدمه
۲۲	..... تعریف اصول فقه
۲۵	..... موضوع علم اصول فقه
۲۵	..... نتیجه‌ی این علم
۲۵	..... استمداد آن
۲۶	..... حکم آموزش و آموختن اصول فقه
۲۹	..... بخش اول:
۳۱	..... احکام
۳۲	..... فرق بین حکم تکلیفی و حکم وضعی
۳۲	..... حاکم
۳۴	..... اقسام حکم تکلیفی
۳۵	..... واجب
۳۶	..... انواع واجب
۳۹	..... مندوب
۴۱	..... حرام (محظور)
۴۲	..... مکروه
۴۳	..... مباح

۴۵	..... اقسام حکم وضعی
۴۵	..... سبب
۴۷	..... شرط
۴۸	..... مانع
۴۹	..... عزیمت و رخصت
۵۱	..... صحت و بطلان
۵۲	..... ادا و قضا و اعاده
۵۴	..... محکوم علیه
۵۷	..... محکوم فيه
۶۱	..... بخش دوم:
۶۳	..... در کیفیت استخراج احکام از الفاظ
۶۴	..... راه شناخت معانی لغت
۶۴	..... ۱- نقل‌های متواتر:
۶۵	..... ۲- نقل‌های آحاد:
۶۵	..... ۳- استنباط عقل از نقل:
۶۶	..... اسامی شرعی
۶۹	..... اقسام لفظ از جهت قوت دلالت
۷۲	..... امر
۷۵	..... صیغه‌ی امر
۷۸	..... امر مقتضی وجوب است
۸۱	..... معانی دیگر صیغه امر

- ۸۸..... امر به شیء، امر به چیزی است که بدون آن صورت نگیرد
- ۸۹..... چند فرع بر این قاعده
- ۹۰..... آیا صیغه مطلق امر دلالت بر تکرار مأمور به می‌دهد؟
- ۹۴..... آیا امر را پس از صدور، فوراً باید فرمان برد؟
- ۹۶..... نهی
- ۹۶..... صیغه نهی
- ۹۷..... مقتضیات نهی
- ۹۹..... مواردی که به نهی در اقتضای تحریم ملحق می‌شود
- ۱۰۱..... بعضی از معانی صیغه‌ی نهی غیر از تحریم
- ۱۰۲..... احوال نهی
- ۱۰۴..... تأثیر نهی در منهی عنه
- ۱۰۸..... عموم و خصوص
- ۱۰۹..... صیغه‌های عام
- ۱۱۶..... مقتضای صیغه‌های عموم
- ۱۲۱..... آیا خطابی که متوجه رسول الله ﷺ است، امت را شامل می‌شود؟
- ۱۲۵..... آیا خطابی که متوجه امت است، رسول الله ﷺ را شامل می‌شود؟
- ۱۲۶..... آیا خطاب به یک فرد، عموم دارد؟
- ۱۲۷..... آیا جمع مذکر شامل زنان می‌شود؟
- ۱۲۹..... حکایت حال
- ۱۳۱..... مواردی که به عموم ملحق می‌شود
- ۱۳۳..... اعتبار به عموم لفظ است نه خصوص سبب

- ۱۳۶..... خاص
- ۱۳۶..... تخصیص
- ۱۴۱..... آیا عمل به عام قبل از بحث از مخصص جایز است؟
- ۱۴۳..... انواع مخصص
- ۱۴۴..... اولاً: مخصص‌های متصل
- ۱۴۴..... ۱- تخصیص به شرط
- ۱۴۵..... ۲- تخصیص به غایت
- ۱۴۷..... ۳- تخصیص به صفت
- ۱۵۰..... ۴- تخصیص به بدل
- ۱۵۲..... ۵- تخصیص به استثنا
- ۱۵۲..... انواع استثنا:
- ۱۵۳..... شروط صحت استثنا:
- ۱۵۸..... ثانیاً: مخصص‌های منفصل
- ۱۵۸..... (۱) تخصیص به نص
- ۱۶۱..... (۲) تخصیص به اجماع
- ۱۶۲..... (۳) تخصیص به قیاس
- ۱۶۳..... (۴) تخصیص به حس
- ۱۶۴..... (۵) تخصیص به عقل
- ۱۶۴..... مطلق و مقید
- ۱۶۵..... حمل مطلق بر مقید
- ۱۶۸..... مجمل و مبین

سخنی با خوانندگان

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيد المرسلين سيدنا محمد وآله وصحبه أجمعين ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

أما بعد، خداوند متعال را بسیار سپاس می‌گویم که مرا موفق ساخت تا بار دیگر بتوانم کتاب مبانی فقه را در دسترس علاقمندان قرار دهم. و الآن که بازنویسی فارسی کتاب برای بار دوم به پایان می‌رسد خلاصه‌ی عربی آن که برای تدریس در مدارس دینی در نظر گرفته شده آماده‌ی تکثیر است که از خداوند بزرگ خواهانم توفیق تکثیر آن را نصیب فرماید.

در کتاب حاضر دقت شده اصول فقه به طریقه‌ی شافعیه به زبانی ساده عرضه شود تا همه‌ی کسانی که می‌خواهند با مسائل اصولی آشنا شوند بتوانند از آن استفاده کنند چه طلاب علوم دینی و چه کسانی دیگر، و فقط مسایلی مطرح شده است که معمولاً فرعی فقهی بر آن مترتب می‌شود، و از طرح مسایلی که فقط فرضی دارای اعتبارند خودداری شده است. امیدوارم که خداوند راه استفاده از آن را هموار سازد و این عمل را خالصانه برای خود، و سبب اجر اخروی مؤلف و پدر و مادر و استادان او قرار دهد، آمین.